

ВИСНОВОК ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Рашевської Анни Анатоліївни на тему «Формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів в процесі професійної підготовки в закладах вищої освіти», що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Дисертація Рашевської Анни Анатоліївни «Формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів в процесі професійної підготовки в закладах вищої освіти», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки виконана у Запорізькому національному університеті. Тема дисертації затверджена на засіданні науково-технічної ради Запорізького національного університету (протокол № 10 від 24 квітня 2025 року).

Для підготовки висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів в процесі професійної підготовки в закладах вищої освіти» Вченою радою Запорізького національного університету визначено, що попередня експертиза дисертації проводитиметься на базі факультету соціальної педагогіки та психології Запорізького національного університету та призначено двох експертів:

1. Завідувача кафедри дошкільної та початкової освіти Запорізького національного університету, доктора педагогічних наук, професора Л.О. Сущенко;
2. Доцента кафедри дизайну Запорізького національного університету, кандидата педагогічних наук Г.В. Брянцеву.

Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Здобувачка ґрунтовно та аргументовано доводить актуальність і значущість наукового опрацювання проблематики, яка лежить в основі її дисертаційного дослідження. У своїй науковій роботі вона демонструє глибоке розуміння предмету, логічно обґрунтовуючи необхідність вивчення обраної теми в контексті сучасного наукового дискурсу. Через ретельний критичний аналіз наявних досліджень у відповідній галузі знань здобувачка виявляє сутність наукової проблеми, формулює ключові теоретичні й прикладні завдання, а також визначає прогалини у знаннях, які потребують подальшого вивчення.

Здобувачка акцентує увагу на низці ключових аспектів, зокрема на глибокому аналізі змісту, природи та структури національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів. У межах дослідження було здійснено детальне структурування цієї компетентності, що дозволило виокремити її основні складові, серед яких: патріотизм; ціннісне ставлення до національної культури; емпатія та культурна чутливість; етична відповідальність; здатність до саморефлексії; креативність; критичне мислення; інноваційність і адаптивність; комунікативні та презентаційні вміння; знання про культурну спадщину; аналітичні та дослідницькі навички; здатність до інтеграції національних елементів у дизайнерську практику; культурна обізнаність і здатність до міжкультурного обміну; технологічні навички, пов'язані з проектуванням, що ґрунтується на національних мотивах.

Поділ національно-патріотичної компетентності на відповідні структурні компоненти не лише забезпечив систематизацію навчального матеріалу, але й сприяв цілісному та послідовному формуванню цієї компетентності у студентів-дизайнерів в межах їхньої

професійної підготовки. Крім того, здобувачем було визначено чіткі критерії, показники та рівні сформованості національно-патріотичної компетентності. До таких критеріїв віднесено: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-діяльнісний, особистісно-рефлексивний і процедурно-операційний. Відповідно, виокремлено чотири рівні її сформованості: критичний, допустимий, достатній та високий (креативний).

У межах дослідження запропоновано організаційно-педагогічні заходи, що ґрунтуються на розробленій структурно-функціональній моделі формування національно-патріотичної компетентності у майбутніх дизайнерів. Модель передбачає впровадження методично обґрунтованих засобів навчання, ефективних форм і методів освітнього процесу, а також послідовних педагогічних і технологічних дій, спрямованих на досягнення освітніх цілей. Її застосування в умовах закладів вищої освіти позитивно вплинуло на рівень сформованості досліджуваної компетентності.

Компонентна структура моделі охоплює: концептуально-цільовий блок, що визначає методологічні орієнтири педагогічної діяльності; Змістовно-діяльнісний блок, який конкретизує навчальні цілі, зміст дисциплін та освітні матеріали, необхідні для формування компетентності; Критеріально-результативний блок, який забезпечує управління процесом формування компетентності, дозволяє здійснювати моніторинг, оцінювання результатів навчальної діяльності, а також прогнозування та корекцію подальшого розвитку; Блоки соціального запиту, педагогічних умов і кінцевого результату, що забезпечують інтеграцію моделі в освітній процес і відповідають актуальним потребам суспільства та галузі дизайну.

Запропонована структурно-функціональна модель охоплює всі етапи організації освітнього процесу — від постановки цілей до діагностики результатів, — і відповідає критеріям концептуальності, системності, наукової обґрунтованості, структурності, результативності, керованості та відтворюваності. Її методологічна логіка дозволяє ефективно впроваджувати національно-патріотичний компонент у професійну підготовку майбутніх дизайнерів, що сприяє формуванню нової генерації фахівців із глибоким усвідомленням національної ідентичності.

Дисертаційна робота виконана в межах науково-дослідної теми Запорізького національного університету «Освіта і практика дизайну: Шляхи розвитку в контексті діджиталізації і євроінтеграції» (реєстраційний номер № 0121U113246) одним з виконавців якої є автор.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту;

Зміст дисертаційної роботи повністю відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, оскільки дослідження зосереджене на розробленні й науковому обґрунтуванні педагогічних умов, моделей і методик формування національно-патріотичної компетентності у здобувачів вищої освіти в процесі професійної підготовки, що відповідає пріоритетним напрямкам розвитку сучасної педагогічної науки.

У першому розділі дисертації «Національно-патріотична компетентність як актуальна проблема сучасної системи дизайн-освіти» здійснено комплексний теоретико-методологічний аналіз ключового поняття дослідження — «національно-патріотичної компетентності» — у контексті сучасної педагогіки. Вивчено стан її формування в системі вищої освіти, зокрема у підготовці майбутніх дизайнерів, що підкреслює міждисциплінарний характер дослідження. Також проаналізовано історичні й культурологічні чинники, які обумовлюють потребу у вихованні патріотичних цінностей у студентів закладів вищої освіти.

Другий розділ присвячений методичному забезпеченню формування національно-патріотичної компетентності. У межах спеціальності 011 акцентовано увагу на розробленні структурно-функціональної педагогічної моделі, що забезпечує цілісність і ефективність освітнього процесу. Визначено організаційно-педагогічні умови, критерії, показники та рівні

сформованості компетентності, що свідчить про чітку відповідність дослідження вимогам педагогічної науки щодо побудови освітніх систем та інструментів оцінювання.

У третьому розділі подано результати дослідно-експериментальної перевірки ефективності запропонованої моделі, що є обов'язковим компонентом педагогічного дослідження. Представлено поетапну методику проведення експерименту, аналіз його результатів, інтерпретацію отриманих даних, що дозволяє оцінити вплив розроблених педагогічних засобів на рівень сформованості національно-патріотичної компетентності.

Таким чином, дисертаційна робота спрямована на розв'язання актуального науково-педагогічного завдання – удосконалення теоретичних і методичних основ підготовки майбутніх фахівців до професійної діяльності на засадах національних цінностей, патріотизму й культурної ідентичності. Зміст і результати дослідження повністю відповідають паспорту спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, орієнтованому на вивчення закономірностей освітнього процесу, розробку й впровадження ефективних моделей, технологій та інновацій у сфері освіти.

Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Вперше сформульовано визначення поняття «національно-патріотична компетентність» та «національно-патріотична компетентність майбутніх дизайнерів»; визначено сутність та структуру національно-патріотичної компетентності майбутніх бакалаврів дизайну; виділено компоненти національно-патріотичної компетентності у студентів-дизайнерів (акцент на патріотизм; ціннісне ставлення до культури; емпатію та культурну чутливість; етичну відповідальність; саморефлексію; креативність; критичне мислення; інноваційність та адаптивність; комунікаційні та презентаційні навички; знання культурної спадщини; дослідницькі та аналітичні навички; інтеграцію національних елементів у дизайн; культурну обізнаність та крос-культурний обмін; технологічні навички проєктування з національними мотивами); змодельовано та теоретично обґрунтовано модель освітнього процесу для формування національно-патріотичної компетентності у майбутніх бакалаврів дизайну; визначено педагогічні умови формування національно-патріотичної компетентності у студентів-дизайнерів (введення розроблених організаційно-педагогічних заходів, що складають розроблену структурно-функціональну модель формування національно-патріотичної компетентності в освітній процес закладів вищої освіти, включення ціннісних складових та елементів етнодизайну у програми навчальних дисциплін, створення відповідного освітньо-культурного середовища для активної творчої національно-патріотичної діяльності студентів-дизайнерів, залучення і участь студентів в соціальних та громадсько-патріотичних заходах та акціях); спроектовано структурно-функціональну модель освітнього процесу, що включає взаємопов'язані блоки: концептуально-цільовий (дозволяє визначити методологічні засади здійснення педагогічної діяльності), змістовно-діяльнісний (виявляє загальні й конкретні цілі моделі і змісту навчального матеріалу та навчальних дисциплін та являє собою інформаційно-освітні матеріали, що дозволяють ефективно формувати національно-патріотичну компетентність), критеріально-результативний блок (дає змогу керувати процесом формування національно-патріотичної компетентності, здійснювати моніторинг та діагностування результативності навчально-пізнавальної діяльності студентів, сприяє та уможливорює прогнозування шляхів його подальшого розвитку та корекції), а також блоки соціального запиту, педагогічних умов та результату; і передбачає наскрізний процес формування досліджуваної компетентності впродовж усього терміну професійної підготовки майбутніх дизайнерів, що досягається за рахунок: модернізації та збагачення змісту дисциплін «Історія мистецтв», «Історія дизайну», «Проектування», що надають підґрунтя що надають підґрунтя до курсового проєктування та підготовки кваліфікаційних робіт, та базується на комплексі взаємопов'язаних підходів, принципів, форм, методів та засобів.

Уточнено: зміст ключових термінів понятійно-категоріального апарату дослідження: «національна компетентність», «патріотична компетентність», «майбутній дизайнер», «професійна підготовка»; компоненти, критерії, показники та рівні сформованості національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів; концептуальні засади формування досліджуваної компетентності.

Удосконалено зміст, форми, методи та засоби формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів; критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-діяльнісний, процесуально-операційний та особистісно-рефлексивний), їх показники та рівні (креативний, професійний, конструктивний, репродуктивний та критичний); навчально-методичні засади підготовки майбутніх дизайнерів на підставі впровадження ігрових та інтерактивних форм і проєктних практико-орієнтованих методів навчання (метод презентації, тренінгові вправи, кейс-метод, метод проблемного навчання, метод ділових (рольових) ігор, навчальна та наукова дискусія тощо); інноваційних технологій організації освітнього процесу (змішане навчання, перевернуте заняття тощо);

Подальшого розвитку набули теоретичні та практичні аспекти та методичні положення щодо змісту професійної підготовки майбутніх бакалаврів дизайну в умовах вищої школи.

Практичне значення одержаних результатів полягає у впровадженні наукових результатів дослідження в освітній процес професійної підготовки майбутніх бакалаврів дизайну в умовах вищої школи, модернізації програмового наповнення та розробці навчально-методичних комплексів традиційних навчальних дисциплін (включення окремих тем з етнодизайну в такі курси як «Історія мистецтв», «Історія дизайну», «Проектування», виконання курсових проєктів з дисципліни «Дизайн-проектування»); авторського комплексу засобів моніторингу рівня сформованості національно-патріотичної компетентності (методи діагностики мотивації, дидактичні тести, практичні завдання та вправи); інтерактивних форм і ігрових методів навчання.. Матеріали дослідження також можуть бути використані для професійної підготовки студентів, що навчаються за спеціальністю «Дизайн», а також під час стажування викладачів, що працюють у сфері вищої дизайн-освіти України.

Теоретичні положення: авторські науково-методичні розробки та висновки дослідження є основою для подальшого вдосконалення професійної підготовки майбутніх дизайнерів у системі вищої освіти.

Об'єкт дослідження – процес професійної підготовки майбутніх дизайнерів в закладах вищої освіти.

Предмет дослідження – структурно-функціональна модель формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів в умовах вищої освіти.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці ефективності структурно-функціональної моделі формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів в процесі професійної підготовки в закладах вищої освіти.

Для досягнення цієї мети поставлено наступні *завдання*:

1. визначити теоретичне підґрунтя проблеми, її актуальність та ступінь дослідженості, дослідити закордонний та український досвід професійної підготовки майбутніх дизайнерів з метою виявлення основних підходів до інтеграції етнонаціонального дизайну до освітнього процесу;

2. проаналізувати національно-патріотичну компетентність як актуальну проблему сучасної дизайн-освіти, розкрити й схарактеризувати її сутність та структуру, спираючись на історичну ретроспективу розвитку українського мистецтва;

3. здійснити добір доцільних форм, методів та засобів формування національно-патріотичної компетентності і обґрунтувати її зміст, а також визначити критерії, показники та рівні сформованості національно-патріотичної компетентності у майбутніх дизайнерів;

4. обґрунтувати та змодельовати структурно-функціональну модель формування національно-патріотичної компетентності у майбутніх дизайнерів у процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти;

5. експериментально перевірити ефективність розроблених організаційно-педагогічних засад у структурно-функціональній моделі формування національно-патріотичної компетентності у майбутніх дизайнерів у процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес закладів вищої освіти України, про що свідчать відповідні документи: Запорізький національний університет (довідка № 01/01-23/1008 від 27.06.2025 р.), Харківська державна академія дизайну і мистецтв (довідка про впровадження від 07.06.2025 р.), Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка (довідка № 344 від 08.02.2024 р.), Комунальний заклад «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (довідка № 120/01-16 від 12.02.2024 р.), Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради (акт про впровадження від 25.11.2023 р.), Класичний приватний університет (довідка № 3843 від 17.11.2023 р.), Відокремлений структурний підрозділ «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» (довідка № 64/20-22 від 22.03.2024 р.).

Кількість наукових публікацій, повнота висвітлення результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами;

Основні наукові праці, опубліковані у фахових виданнях України, зокрема таких, що реферуються міжнародними наукометричними базами:

1. Рашевська А. А. Аналіз сучасних підходів до визначення дефініції «національно-патріотична компетентність майбутнього дизайнера», Педагогічні науки: теорія та практика. Запоріжжя: ЗНУ, 2022. № 2 (42). С. 91-97 (Index Copernicus)

2. Рашевська А. А., Чемерис Г. Ю. Аналіз досвіду формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. № 53. С. 277-283 DOI: 10.24919/2308-4863/53-2-41 (Index Copernicus)

3. Чемерис Г. Ю., Рашевська А. А. Добір доцільних форм та методів та формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / [редкол.: А. В. Сущенко (голов. ред) та ін.]. Запоріжжя: КПУ, 2022. Т.83. 221-225 DOI: 10.32840/1992-5786.2022.83.39 (Index Copernicus)

4. Рашевська А. А. Формування професійних компетентностей під час аналізу козацького портрету XVII–XVIII ст. у студентів спеціальності «Дизайн» на заняттях з живопису. Вісник ЗНУ, Педагогічні науки. Запоріжжя: ЗНУ, 2019. №1 (32). С. 92-94 (Index Copernicus)

Статті в зарубіжних наукових виданнях:

5. Rashevskaya A. Diagnostics of the Development of National-Patriotic Competence of Future Designers. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2024. №5 (65). Pp. 24-31 <https://doi.org/10.51647/kelm.2024.5.5> (Index Copernicus)

Статті, опубліковані в наукових виданнях, що реферуються міжнародними наукометричними базами:

1. Rashevskaya A. Theoretical and Methodological Basis for the Formation of National-Patriotic Competence of Future Designers. Українські студії в європейському контексті: зб. наук. пр. Київ : ГО "Інноваційні обрії України", 2024. № 9. С. 354-369 DOI: <https://doi.org/10.31110/2710-3730/2024-9> (Index Copernicus)

Публікації, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації: навчальні посібники, методичні рекомендації та вказівки:

6. Виноградова А. С., Гресик І. С., Рашевська А. А. Дизайн-проекування: Методичні рекомендації до виконання курсових робіт для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Дизайн» освітньо-професійної програми «Графічний дизайн». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 40 с.

URL : <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/5184>

7. Брянец О. А., Чемерис Г. Ю., Рашевська А. А. Проекування : методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Дизайн» освітньо-професійної програми «Графічний дизайн». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2024. 54 с.

URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/19034>

8. Чемерис Г. Ю., Гресик І. С., Рашевська А. А., Потапенко М. В. Методичні рекомендації до проходження виробничої практики для здобувачів ступеня вищої освіти спеціальності «Дизайн» освітньо-професійної програми «Графічний дизайн». Запоріжжя: ЗНУ, 2024. 54 с.

URL: <https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/handle/12345/23700>

Матеріали конференцій та опубліковані праці апробаційного характеру:

9. Рашевська А. А. Виховний потенціал етнодизайну в процесі підготовки майбутніх дизайнерів. *Методологічні та практичні проблеми професійної підготовки акторів і дизайнерів* : матеріали І Всеукраїнського науково-методичного семінару / Головні редактори: Г. В. Локарева, Ю. В. Гончаренко. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. С. 58-60

10. Рашевська А. Педагогічні умови формування національно-патріотичної компетентності у майбутніх дизайнерів. *Методологічні та практичні проблеми професійної підготовки акторів і дизайнерів: матеріали VI науково-методичного семінару* / голов. ред.: Г. В. Локарева, Ю. В. Гончаренко. Запоріжжя: ЗНУ, 2024. С. 48-50 URL <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/19875>

11. Kopeikin M., Gresyk I., Rashevskaya A. Educational potential of ethnodesign in the formation of professional competencies of future designers. *Design, Visual Art & Creativity: Modern Trends and Technologies: Proceedings of III rd International Scientific and Practical Conference (12th of December 2024)* Zaporizhzhia: Zaporizhzhia National University, 2024. Т. 2 С. 30-33. DOI : 10.5281/zenodo.14577347

12. Рашевська А. Дидактичні основи національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів. *Дизайн, візуальне мистецтво та творчість: сучасні тенденції та технології* : матеріали II міжнародної науково-практичної конференції (12 грудня 2023 р.) Запоріжжя: ЗНУ, 2023. Т. 2 С. 73-75. DOI: 10.5281/zenodo.10360480

13. Рашевська А. А. Національно-патріотична компетентність як важлива складова сучасної мистецької освіти. X Всеукраїнська науково-практична конференція «Мистецтво в реаліях сучасної освіти». 25–26 травня 2023 р. Полтава Полтава: Полтавський національний педагогічний університет, 2023. С. 179-182.

14. Рашевська А. А. Формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів в контексті реформування дизайн-освіти. *Дизайн, візуальне мистецтво та*

творчість: сучасні тенденції та технології : матеріали I міжнародної науково-практичної конференції (12 грудня 2022 р.) Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2022. Т. Том 2. С. 43-45.

15. Рашевська А. А. Особливості формування національно-патріотичної компетентності в системі підготовки майбутніх дизайнерів. Міжнародна наукова конференція «Культурологія, мистецтвознавство та музикознавство в системі сучасної освіти країн європейського союзу». Вроцлавек: Cuiavian University in Wroclawek, 2022. С. 38-40.

16. Рашевська А. А. Роль дисципліни «Рисунок» у формуванні професійних компетентностей майбутніх бакалаврів дизайну. Міжнародна наукова конференція «Взаємодія культури, науки і мистецтва в питаннях розвитку моральності сучасного європейського суспільства» (м. Рига, Латвійська Республіка, 28-29 грудня 2021 р.) Рига: Балтійська міжнародна академія, 2022. С. 130-131.

17. Омельченко А. В., Рашевська А. А. Особливості створення ілюстративного матеріалу при проведенні ділової гри з інструментів пропаганди для школярів м. Запоріжжя та Запорізької області. Пропаганда vs контрпропаганда у медіапросторі: минуле, сучасне, майбутнє: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя, 12 лютого 2018 р.). Запоріжжя: Інтер-М, 2018. С. 386-395.

18. Рашевська А. А. Джеймс Гілрей – фундатор англійської сатиричної карикатури. Пропаганда vs контрпропаганда у медіапросторі: минуле, сучасне, майбутнє: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя, 12 лютого 2018 р.). Запоріжжя: Інтер-М, 2018. С. 200-210.

19. Рашевська А. А. Українська народна ікона козацької доби в контексті розвитку духовності в сучасній художній освіті. Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі: матеріали III Міжнародного Конгресу (м. Одеса, 18-21 травня 2017 року). Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. С.369-370.

20. Рашевська А. А. Козацька тема в художніх творах з колекції Дніпропетровського історичного музею ім. Д. І. Яворницького. «Педагогічні аспекти підготовки викладачів з візуального мистецтва та дизайну: сучасність і перспективи» та «Актуальні питання мистецтвознавства: виклики XXI століття». Збірник матеріалів Міжнародних науково-методичних конференцій професорсько- викладацького складу і молодих учених в рамках IX Міжнародного форуму «Дизайн-освіта 2017», м. Харків, 9-12 жовтня 2017 року / За загал. ред. Даниленка В. Я. Харків: ХДАДМ, 2017. С. 299-302.

21. Рашевська А. А. Роль ікон та православних святих у релігійному світосприйнятті запорізьких козаків. Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання мистецтвознавства: виклики XXI століття», присвячена 95-річчю заснування вищої художньої школи Харкова. Збірник статей. 13 жовтня 2016 р, ХДАДМ. Харків, 2016. С. 126-128.

22. Рашевська А. А. Художні особливості народної ікони в колекції національного заповідника «Хортиця» в м. Запоріжжі. Всеукраїнська наукова конференція професорсько-викладацького складу і студентів ХДАДМ за підсумками роботи 2014/2015 навчального року. Збірник статей. 15 травня 2015 р, ХДАДМ. Харків, 2015. С. 28-29.

23. Рашевська А. Українська народна ікона в колекції національного заповідника «Хортиця» в м. Запоріжжі. Сучасне мистецтво: практика та наукові пошуки. Міжнародна студентська науково-практична конференція, м. Харків, 15-16 жовтня 2015 року. Харків: ХДАДМ, 2015. С 188-191.

24. Рашевська А. А. Народна ікона та її роль в українському мистецтві. Дизайнерська освіта України у світовому контексті. Міжнародна студентська науково-практична конференція, м. Харків, 16-18 жовтня 2013 року. Харків: ХДАДМ, 2013. С 82-83.

Всі наукові положення, висновки і рекомендації одержані автором особисто. Ідеї та думки, що належать співавторам статей (І. Гресик, О. Брянцев, А. Виноградова, М. Потапенко, А. Омельченко, Г. Чемерис) у дисертаційній роботі не використовувались. В опублікованих у співавторстві методичних рекомендаціях (Брянцев О. А., Чемерис Г. Ю., Рашевська А. А. Проектування : методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Дизайн» освітньо-професійної програми «Графічний дизайн». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2024. 54 с.) автору належить зміст лабораторної роботи №19-20 та зміст екзаменаційного завдання (практична частина) з дисципліни «Проектування»; у методичних рекомендаціях (Виноградова А. С., Гресик І. С., Рашевська А. А. Дизайн-проектування: Методичні рекомендації до виконання курсових робіт для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Дизайн» освітньо-професійної програми «Графічний дизайн». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 40 с.) автором систематизовано основні вимоги до змісту, структури, оформлення та захисту курсової роботи; у методичних рекомендаціях (Чемерис Г. Ю., Гресик І. С., Рашевська А. А., Потапенко М. В. Методичні рекомендації до проходження виробничої практики для здобувачів ступеня вищої освіти спеціальності «Дизайн» освітньо-професійної програми «Графічний дизайн». Запоріжжя: ЗНУ, 2024. 54 с.) автором розроблено структуру методичних рекомендацій, визначено мету, завдання та зміст виробничої практики, перелік основних видів діяльності здобувачів освіти під час практики та сформульовано критерії оцінювання результатів; у публікації (Омельченко А. В., Рашевська А. А. Особливості створення ілюстративного матеріалу при проведенні ділової гри з інструментів пропаганди для школярів м. Запоріжжя та Запорізької області. *Пропаганда vs контрпропаганда у медіапросторі: минуле, сучасне, майбутнє: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (Запоріжжя, 12 лютого 2018 р.). Запоріжжя: Інтер-М, 2018. С. 386-395) автору належить висвітлення особливостей створення ілюстративного матеріалу при проведенні ділової гри; у статті (Рашевська А. А., Чемерис Г. Ю. Аналіз досвіду формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного*) автору належить огляд визначень термінів та аналіз закордонних та українських освітніх програм; у статті (Чемерис Г. Ю., Рашевська А. А. Добір доцільних форм та методів та формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр.* Запоріжжя: КПУ, 2022. С. 221-225) автору належить добір доцільних форм, методів та засобів для реалізації освітніх компонентів, які формують національно-патріотичну компетентність майбутніх дизайнерів; у публікації (Kopeikin M., Gresyk I., Rashevskaya A. Educational potential of ethnodesign in the formation of professional competencies of future designers. *Design, Visual Art & Creativity: Modern Trends and Technologies: Proceedings of III rd International Scientific and Practical Conference* (12th of December 2024) Zaporizhzhia: Zaporizhzhia National University, 2024. Т. 2 С. 30-33.) автору належить виявлення освітнього потенціалу етнодизайну у процесі професійної підготовки майбутніх дизайнерів.

Результати дисертації опубліковано в повному обсязі.

Повнота опублікування результатів дисертації засвідчується таблицею 1.

Таблиця 1 – Повнота опублікування результатів дисертації

N	Наукова публікація здобувача		Розділи дисертації, що висвітлюється
	Назва	Видання	
Наукові видання держав-членів ОЕСР та/або ЄС			
1	Diagnostics of the Development of National-Patriotic Competence of	KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2024. №5 (65). Pp. 24-	третій

	Future Designers	31	
Наукові фахові видання України			
2	Аналіз сучасних підходів до визначення дефініції «національно-патріотична компетентність майбутнього дизайнера»	Педагогічні науки: теорія та практика. Запоріжжя: ЗНУ, 2022. № 2 (42). С. 91-97	перший
3	Аналіз досвіду формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів	Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. № 53. С. 277-283	перший
4	Добір доцільних форм та методів та формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів.	Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / [редкол.: А. В. Сущенко (голов. ред) та ін.]. Запоріжжя: КПУ, 2022. Т.83. 221-225	другий
5	Формування професійних компетентностей під час аналізу козацького портрету XVII–XVIII ст. у студентів спеціальності «Дизайн» на заняттях з живопису	Вісник ЗНУ, Педагогічні науки. Запоріжжя: ЗНУ, 2019. №1 (32). С. 92-94	другий
6	Theoretical and Methodological Basis for the Formation of National-Patriotic Competence of Future Designers	Українські студії в європейському контексті: зб. наук. пр. Київ : ГО «Інноваційні обрії України», 2024. № 9. С. 354-369	другий

Відповідність діючим вимогам щодо оформлення дисертації;

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до вимог до оформлення дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, визначених Наказом МОН України. Структура дисертації є логічною, чіткою та відповідає типовій будові наукової праці. Обсяг дисертації відповідає встановленим нормативам для докторів філософії. Текст роботи повною мірою розкриває тему дослідження, без надмірного перевантаження другорядною інформацією. Оформлення тексту відповідає вимогам: дотримано єдності термінології та стилістики, використано академічну українську мову, витримано правила цитування, наведення таблиць, рисунків, посилань на джерела, наявні внутрішньотекстові посилання відповідно до обраної бібліографічної системи, у списку використаної літератури представлено вітчизняні та зарубіжні джерела, що демонструє обґрунтовану теоретичну базу.

Дисертація не містить фактів плагіату, самоплагіату чи фальсифікацій. Текст роботи оригінальний, містить посилання на використані джерела згідно з чинними вимогами. Матеріали дослідження апробовані через публікації у фахових виданнях та на науково-практичних конференціях, що засвідчує належну наукову комунікацію. Оформлення додатків, таблиць, рисунків та схем відповідає стандартам оформлення наукових праць. Графічні та табличні матеріали належним чином підписані, пронумеровані й мають пояснювальний супровід у тексті. Стилїстика — наукова, витримана протягом усього тексту, без стилїстичних відхилень.

Оцїнка мови та стилї дисертації; зауваження та рекомендації (за наявності);

Мова і стилї викладення дисертаційного дослідження загалом відповідають вимогам до наукових текстів у галузі педагогїки. Текст характеризується логїчною послїдовнїстю викладу, структурованїстю, термїнологїчною точнїстю та стилїстичною єднїстю. Здобувачка використовує академічно виважену мову, яка демонструє належний рївень володїння науковим стилем, забезпечує чїткїсть і аргументованїсть поданого матерїалу. Вживання педагогїчної та мїждисциплїнарної термїнологїї є доречним, з урахуванням специфіки дослідження.

Фразеологїчні конструкції є зрозумїлими, синтаксис урївноважений, що сприяє сприйняттю змісту. Окремї термїни (зокрема, пов'язанї з концептом «нацїонально-патріотичної компетентностї») обґрунтованї й узгодженї з актуальними науковими пїдходами.

Зауваження та рекомендації озвученї на розширеному засїданнї кафебри дизайну (протокол № 10 від 23.05.2025 р.) врахованї і виправленї в повному обсязі.

Відповїднїсть дисертації вимогам, передбаченим п. 6 порядку присудження ступеня доктора фїлософїї

Дисертаційне дослідження повнїстю відповідає вимогам, визначеним у пунктї 6 Порядку присудження ступеня доктора фїлософїї, затвердженого постановою Кабїнету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, а саме: у дисертації обґрунтовано та реалїзовано структурно-функцїональну модель формування нацїонально-патріотичної компетентностї майбутнїх дизайнерів у процесї професїйної пїдготовки. Отриманї результати спрямованї на вдосконалення педагогїчної теорїї та практики формування цїннїсних орієнтирів здобувачів вищої освїти у сферї мистецької освїти. Актуальнїсть дослідження аргументована потребами сучасного освїтнього простору, суспїльними запитами на формування громадянсько зорїєнтованої, нацїонально свїдомої особистостї фахівця. У роботї чїтко сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет і гїпотезу дослідження, що логїчно поєднанї з методологїчним апаратом дослідження.

Дисертантка обґрунтовано застосувала комплекс методів: теоретичних (аналїз, синтез, узагальнення, систематизація), емпіричних (спостереження, анкетування, педагогїчний експеримент), статистичних (кїлькїсний та якїсний аналіз результатів), що дозволило отримати достовірнї результати. У третьому роздїлі детально представлено органїзацію, етапи, методику та результати дослідно-експериментальної перевїрки ефективностї запропонованої моделї. Здїйснено порівняльний аналіз показників сформованостї нацїонально-патріотичної компетентностї на констатувальному та формувальному етапах, що пїдтверджує результативнїсть педагогїчного впливу. Вперше науково обґрунтовано та реалїзовано модель формування нацїонально-патріотичної компетентностї саме у майбутнїх дизайнерів, що заповнює певну нїшу у педагогїчній науцї. Практична значущїсть пїдтверджена можливїстю впровадження результатів у освїтнїй процес ЗВО мистецького профїлю.

Здобувачка має достатню кількість наукових публікацій за темою дисертації, включаючи статті у фахових наукових виданнях, внесених до переліку МОН України, а також тези конференцій, що засвідчує апробацію результатів дослідження в науковому середовищі. Робота виконана державною мовою, відповідно до вимог оформлення дисертації встановлених МОН.

Рішення щодо рекомендації дисертації до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Рашевської Анни Анатоліївни на тему: «Формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів у процесі професійної підготовки».

Вважати, що за актуальністю, ступенем наукової новизни, теоретичною та практичною значущістю одержаних результатів, а також обґрунтованістю висновків, дисертація Рашевської Анни Анатоліївни відповідає спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка, а також вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, та Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 06 березня 2019 року № 167.

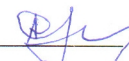
Рекомендувати дисертацію Рашевської Анни Анатоліївни на тему «Формування національно-патріотичної компетентності майбутніх дизайнерів у процесі професійної підготовки» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки

Дата і номер протоколу засідання кафедри щодо публічної презентації результатів дисертації: № 12 від 19.06.2025 р.

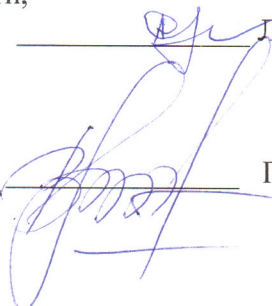
Головуючий на засіданні кафедри:
Декан факультету соціальної педагогіки
та психології, доктор педагогічних наук,
професор

 Ольга ПОНОМАРЕНКО

Член експертної групи:
Завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти,
доктор педагогічних наук, професор

 Лариса СУЩЕНКО

Член експертної групи:
Доцент кафедри дизайну,
кандидат педагогічних наук

 Ганна БРЯНЦЕВА

« 20 » червня 2025р.